

Socialdepartementet

Försäkringskassan
103 51 Stockholm

Uppdrag att analysera förändringar av sjukfrånvarons nivå

Regeringens beslut

Regeringen ger Försäkringskassan i uppdrag att analysera förändringar i sjukfrånvaron över tid. Analysen ska särskilt avse:

- Hur förändringar i sjukfrånvaron förhåller sig till förändringar av andra mått på folkhälsa och utvecklingen av medicinska diagnoser.
- Vilka väsentliga förklaringar – utöver regelförändringar – det finns till de senaste decenniernas långsiktiga upp- och nedgångar i sjukfrånvaro.
- Hur sjukfrånvaron under sjuklöneperioden har varierat över tid och hur sannolikheterna för övergång från sjuklön till sjukpenning har utvecklats.
- Om tillämpningen av sjukförsäkringen har förändrats över tid och i vilken utsträckning detta kan ha påverkat sjukfrånvarons omfattning.

Analysen ska även innehålla en jämförelse med andra länder i syfte att öka förståelsen för vilka faktorer som medför att sjukfrånvaron varierar kraftigt alternativt är stabil över tid.

Den del av uppdraget som avser sjukfrånvaro under sjuklöneperioden och övergången mellan sjuklön och sjukpenning ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 15 maj 2014. Uppdraget ska i sin helhet redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 14 november 2014. Redovisningarna ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Ärendet

Sjukförsäkringen är en väsentlig del av vårt trygghetssystem. Den som på grund av sjukdom är förhindrad att arbeta ska ha rätt till ersättning från sjukförsäkringen. Det är rimligt att sjukfrånvaron varierar något över tid, t.ex. på grund av förändrad folkhälsa. När det gäller den kortvariga sjukfrånvaron påverkas den även av sådant som förekomsten av besvärliga influensor. Detta är naturligt och utgör inget problem.

Både den kort- och långvariga svenska sjukfrånvaron har dock varierat mycket kraftigt under relativt kort tid. Åren 1998–2002 fördubblades sjukfrånvaron för att sedan sjunka kraftigt de följande åren. Dessa nivå-skillnader uppstod utan att de grundläggande reglerna för rätt till sjukpenning hade förändrats. För närvarande ökar sjukfrånvaron på nytt med cirka 7 procent per år. Till en del beror detta på regelförändringar, såsom att den tidigare tidsbegränsade sjukersättningen har avskaffats. Detta förklarar dock endast en del av uppgången. Uppgången vad gäller antalet påbörjade sjukfall är störst bland anställda försäkrade och sjukfalls-längderna ökar mest för arbetslösa.

De kraftiga svängningarna i sjukfrånvaron är tecken på en mindre väl fungerande försäkring och riskerar att underminera försäkringens legitimitet. Det är därför av stor vikt att öka kunskapen om de bakomliggande faktorerna.

Vid en jämförelse med andra länder tycks det som om vissa länder inte har motsvarande upp- och nedgångar i sjukfrånvaron. Det är därför av intresse att analysera vad som kan förklara dessa länders relativa stabilitet.

Den sjukfrånvaro som avses med uppdraget är den korta och medellånga sjukfrånvaro som ersätts med sjuklön och sjukpenning. Givetvis kan även förekomsten av andra ersättningar ha betydelse både för nivån på sjukfrånvaron och hur den varierar över tid.

På regeringens vägnar

Ulf Kristersson

Leif Westerlind

Kopia till

Finansdepartementets budgetavdelning